

Dat is in de eerste plaats een aan elk ding verbieden om levend te zijn; aan elk „ding”. Niet in het lichaam, maar in de machine vindt het navelleerend ideaal van velerlei moderne samenlevingsvormen het beeld. Het groote vlieg wiel draait en alles moet meedraaien; richting, snelheid, geluidsterkte, en al dergelijke meer, worden bepaald door de kracht van de drijvende machine. Maar daar opeens blijkt dat men toch met levende menschen te doen heeft, en niet enkel met machines; want — en dat kan een wiel aan een machine niet hegeeren — men wil zelfs niet dat 'leone' wiel groter is dan 't andere. Goed, dan een machine met raderen van gelijk toeren-tal; met wielen van eenzelfde constructie — zie het draait! En het zou blijven draaien, indien inderdaad menschen doode machine-onderdeelen waren. Ze kunnen het een tijdlang s e h j n e n. Tot de reactie komt.

Maar zóó stelt men socialisatie van de persoonlijkheid tot ideaal. Het deukt, het wil, het oordeelt, het doet... en men kan zich achter „het” laten meeslepen en men mag meedraaien.

Zie dat is geen samenleving, zooals de christen die zich denkt.

De christen wil niet de doode machine, maar het levende organisme in de samenleving vinden.

Dat is zeker een der wetten, een der eerste wetten, waarnaar onze sociale actie zich zal hebben te richten.

Met deze onderscheiding omtrent de persoonlijkheid — wel individualiteit, geen subjectivisme —, en met dit onderscheid omtrent de samenleving — wel sociëren, niet socialiseeren —, kunnen we tenslotte trachten eenige vragen te beantwoorden, die neerkomen op het: „hoe moet het en hoe kan het worden voor de christelijke persoonlijkheid in onze samenleving?”

J. W.

DIT DE SCHRIFT.

Jona.

IV.

Jona onder den wonderboom.

In dit laatste hoofdstuk komt Jona's zondige gestalte bizonder aan het licht.

En bij tegenstelling ontvangen we hier ook een diepen indruk van Gods groote barmhertigheid over een zondige wereld.

Ninevé heeft zich in zak en asch tot God gewend.

En Hij zag hunne werken, dat zij zich bekeerden van hun boozen weg, en het berouwde Hem over het kwaad, dat Hij gesproken had hun te zullen doen, en Hij deed het niet.

Hoe gedroeg zich nu onder dit alles Jona?

De genadetijs van veertig dagen was verstreken en nog stond Ninevé niet alleen, maar hij zag vorst en volk zich voor God verootmoedigen.

Er is blijdschap onder de engelen Gods over een zondaar die zich bekeert.

Zou dan het hart van een dienstknecht des Heeren niet moeten opspringen van vreugde als hij vruchten der bekeering op zijn prediking mag aanschouwen? Maar zoo was het bij Jona niet.

Hij is gemelijk, ontevreden, toornig.

En hij kan zijn stemming ook niet verbergen.

Dat Ninevé gespaard werd verdroot Jona met groot verdriet en zijn toorn ontstak.

Hoe is dat zielkundig te verklaren?

Jona voelde zich als Jood. Hij beschouwde alle niet-Joden als minderwaardigen en als voorwerp van Gods toorn en verachting. De zonden van het eigen volk zag hij niet. Zij waren immers de uitverkeren „Gods volk”. Alle beloften waren voor hen, alle bedreigingen voor de anderen.

Ook na al het gebeurde is Jona daarvan blijkbaar nog niet genezen.

Hij meel nog eenmaal fors aangepakt om tot beschaming te worden gebracht.

Jona bad tot God. Maar zijn bidden was een twisten met den Heere.

Och Heere! Was dit mijn woord niet als ik nog in mijn land was?

Heb ik het niet van den beginne af aan gedacht en gezegd dat het zoo gaan zou?

Ik kan die verhoging van Ninevé niet aanzien. Ik wil ze ook niet beloven.

Nu dan, Heere, neem toch mijn ziel van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven.

Ik wil liever dood zijn nu ik moet aanzien dat heidenen aldus worden verhoogd.

Ge vraagt, als ge Jona zoo hoort, is dat nu een kind van God? Een dienstknecht des Heeren?

Inderdaad, Gods Woord verbloemt de zonden van zijn kinderen niet.

Dat kan ons troosten waar we ook in ons eigen hart zoo veel opmerken dat uit boozen, bitteren wortel opkomt.

De Heere redeneert met Jona niet, maar in groots lankmoedigheid vraagt Hij hem slechts: is uw toorn billijk ontstoken?

Hebt ge reden om zoo verstoord te zijn nu zooveel duizenden van menschen zijn gespaard?

Er lag in die vraag ook wel een verwijt.

Durft gij bestaan te twisten met mij?

Maar het heeft nog niet veel vat op zijn ziel.

Jona is door zijn eigengerechtigheid verhard geworden.

En waar de Heere over Ninevé's ondergang niets zegt, gaat hij denken of misschien het oordeel slechts uitgesteld is.

Hij gaat naar buiten, Oostwaarts de stad uit, het gebergte op, vanwaar hij een uitzicht had over de stad.

Hij maakt zich daar een lichte bedekking en zet er zich neer om af te wachten of het oordeel over Ninevé zal worden voltrokken.

Ge kunt u zulk een gedraging van Jona nauwelijks voorstellen.

Hunkert hij niet naar Ninevé's ondergang?

En is hij niet totaal ongevoelig voor het droevig lot van die groote wereldstad?

De bedekking die hij zich gemaakt had schijnt niet van de beste soort te zijn geweest.

Want als hij wat beters krijgt verheugt hij zich. Wat gebeurt er?

God deed op wonderlijke wijze in enkele uren een boom opschieten boven Jona, die hem overschaduwde.

De profeet verblijdde zich daarover zeer.

Wij staan verbaasd over 's-Heeren wondermacht en aanbidden Zijn bestel.

Jona's vreugde zou echter kort duren, want reeds den volgende dag verdorde de boom.

God had een worm beschikt, die de plant aan het leven knaagde en haar in korten tijd deed verdorren.

Weer kwam God hem dus tegen.

Waarom ontnam Hij hem nu weer die schaduw?

En Ninevé bleef staande terwijl hij geplaagd werd.

Weer laat zijn toorn op en andermaal slaakt hij de verzuchting: was ik maar dood!

En op de herhaalde vraag des Heeren: is uw toorn billijk ontstoken? durft Jona te antwoorden: ja, billijk is mijn toorn ontstoken, ter dood toe.

En in Zijn eindeloze lankmoedigheid laat de Heere zijn knecht dan nog niet los, maar vraagt hem alleen: gij verschoont den wonderboom, aan welken gij niet gearbeid hebt, noch dien groot gemaakt; die in één nacht werd en in één nacht verging; en ik zou die groote stad Ninevé niet verschoonen, waarin veel meer dan honderd twintig duizend menschen zijn, die geen onderscheid weten tusschen hun rechter en linkerhand, daartoe veel vee?

Jona moet op deze vraag het antwoord schuldig blijven.

Moge hij verstaan hebben dat God geen aannemer des persoons is, maar in allen volke die Hem vreest en gerechtigheid werkt Hem aangenaam is.

Israël was eenmaal Gods volk, maar het bewandelde telkens eigen wegen.

Voor zijn wegvlochten van God kwam het in de benauwing van de Babylonische ballingschap.

Maar het bleef ook daarna hetzelfde eigengerechtigte, Farizeesche volk, dat zich op zijn verkiezing verhoovaardigde.

Daarom werd het als volk verworpen.

Christus, de Knecht des Heeren, meer dan Jona, brengt ook de heidenen tot Israëls God.

Laat ons ten slotte van Jona onder den wonderboom drieërlei leeren.

Ten eerste de ernstige waarschuwing dat ons bidden niet mag zijn een twisten met God, maar slechts een ootmoedig en nederig, zij 'took vrijmoedig, vragen.

Ten tweede, de begeerte om te sterven kan godvruchtig zijn en een verlangen naar de volle gemeenschap met Christus, maar zij is zondig als zij gelijk staat met een willen ontvlochten van het leven, gebereit uit ontevredenheid of moedeloosheid.

En ten derde, waken we toch tegen Farizeïsme, hooggevoelendheid en eigengerechtigheid!

Liefde moet ook anderen trekken en insluiten. Verwerp niet dien God zal hebben aangenomen.

J. G. KUNST.

KERKELIJKE LEVEN.

Synode-Indrukken.

XII.

De zaak-Dr. N. D. van Leeuwen. II.

In het vóór-Synodale stadium hebben wij over de zaak van Dr. van Leeuwen al meer dan eens geschreven.

Wij verklaarden daarbij, dat de handelwijze van de classis Drachten voor ons niet helder was.

Daarop hebben wij brieven ontvangen, welke ons eenig licht boden en vooral de zaak ons psychologisch meer begrijpelijk maakten, maar er bleef voor ons nog steeds een onverklaarbare rest.

Dat die onverklaarbare rest gedurende de zittingen der Synode voor ons kleiner is geworden, durven we niet beklagen.

Nog altijd zien we nog niet in hoe men er toe komen kon te adviseeren de schorsing van Dr. van Leeuwen op te heffen.

Nog steeds gelooven wij, dat het beter ware geweest de schorsing van Dr. van Leeuwen te laten voortduren tot de Generale Synode van Groningen, waartoe men zich zou hebben te wenden, in deze een beslissing had genomen.

Ziet daar onze eindindruk over de vóórgeschiedenis van dit geval.

Maar aanstonds moet hierna toegevoegd worden, dat hierdoor ten aanzien van Dr. van Leeuwen geen onrecht werd gepleegd.

Integendeel.

Mel hem gebruikte men juist meer lankmoedigheid dan te verklaren valt.

Mel hem is men niet slechts twee mijlen, maar minstens drie of vier gegaan.

Natuurlijk wilde men hem niet tot elken prijs behouden.

Maar men had er toch wel een zeer hoogen prijs voor over.

En te hoogen prijs naar ons gevoelen.

Doch dit is in ieder geval beter dan een te lagen prijs.

Wie er dan ook reden mocht hebben om over de classis Drachten zich te beklagen, Dr. van Leeuwen stellig niet.

Veeleer zal hij van zijn standpunt niet anders kunnen doen dan de handelwijze der classis roemen.

Welk geduld de Generale Synode met hem heeft gevoeld, zullen we voorhands niet beschrijven.

Indien we door omstandigheden daartoe niet gedwongen worden, zwijgen we daarover liefst geheel.

Daarom beginnen we met de vraag: hoe kwam zijn zaak op de Synode?

Wij laten daarbij enkele bezwaarschriften, welke hierop betrekking hebben buiten beschouwing.

De Synode had zich hovenal in te laten met een vraag van de classis Drachten.

Die vraag luidde, of Dr. van Leeuwen met zijn afwijkend gevoelen inzake de slang in onze Gereformeerde Kerken mag worden geduld?

Voor nu de Commissie hierover adviseerde, liet zij er een algemeene beschouwing aan voorafgaan.

Deze algemeene beschouwing is zeker het belangrijkste uit heel het rapport, omdat zij niet alleen dit speciale geval raakt, maar ook het regulatief aangeeft, waarnaar alle mogelijke gevallen, die zich kunnen opdoen, dienen te worden beoordeeld.

Hier zit werk voor de toekomst in.

Wij zullen aan die algemeene beschouwing, welke men in het vorig nummer van ons blad kan vinden, wat meer relief trachten te geven, wijl men er zoo licht overheen leest.

Hier en daar zullen we er ook een toelichting op geven, welke natuurlijk geheel en al voor onze persoonlijke rekening blijft.

De Commissie der Synode ging van dit vaste punt uit, dat Dr. van Leeuwen's leering inzake de slang een afwijkend gevoelen was.

Dat had zij niet meer te onderzoeken.

Dat was reeds uitgesproken op de Synode van Assen.

Maar nu ging het in het algemeen hierom: is een afwijkend gevoelen in onze kerken te dulden?

Daarop nu werd in het rapport zoo beslist mogelijk geantwoord: neen.

Een afwijkend gevoelen heeft in onze kerken geen recht van bestaan.

Zoo zegt de Commissie het bijna woordelijk.

En daarop mag vooral wel sterke nadruk vallen.

Een afwijkend gevoelen mist inderdaad schriftuurlijken grond en in de aanduiding „afwijkend” ligt uit den aard der zaak dat het niet overeenkomstig de leer der kerken is. Aldus weer het rapport.

Men heeft wel eens geprofeteerd, dat de Synode desnoods „de slang cadeau zou doen”.

Maar een Synode heeft niets cadeau te doen.

Een afwijkend gevoelen, ook al betreft het de slang, is in onze kerken evenzeer contrabande als afwijkende gevoelens inzake de beide boomen des levens.

Voor elk gevoelen, dat afwijkt van Schrift en belijdenis, is er in onze kerken geen plaats.

Dat is de grondslag van het geding in de zaak-Dr. van Leeuwen.

Maar nu rijst er een andere vraag: is misschien een persoon, die een afwijkend gevoelen heeft, in onze kerken te dulden.

Dat lijkt een fijne onderscheiding.

Metterdaad is het echter een gewichtige onderscheiding.

Een onderscheiding, welke in de praktijk telkens is gemaakt.

Er zijn er in onze kerken geweest, die bezwaar hadden tegen de bediening van den Kinderdoop.

In den kerkelijken weg werd met hen gehandeld.

Wanneer zij echter hun bezwaar niet konden loslaten, werden zij soms geduld.

Maar daarmee werd hun gevoelen, dat de kinderdoop onscriptuurlijk is, nog niet geduld.

Integendeel, zij moesten beloven, dat zij voor

hun g
Niet
dat m
doop
belieft
Ook
tegen
omtrek
tot een
Dat
voork
Hee
b.v. a
met e
deren
geen
wordt
Ma
engere
wil hi
dan k
Daar
wordt
Daar
zelfde
Het
meende
Kwa
niet a
de noi
ons be
Woord
En i
nen wi
hmm
over d
Hij
woer t
te bedi
Dat
der zie
En
iemand
de han
Dit l
Kan
afwij
duld?
Mag
verzwij
Heeft
Gods?
Is hij
Deze
voeld
Zij h
afwijke
bij uit
En w
formule
Wij v
bina m
Bijn.
Want
uitzonde
Maar
dat wij
Voort
schen
Er z
loozo g
oof te
Als ve
of de op
Er zij
Tot w
kende
hoort
uitgespr
Zij is
komen.
Zij be
afwijke
te verge
Die si
Daarom
de orde.
Doch
of bitter
kend
Assen
niet te
Wanne
spreken
die in d
als „Gen
Schoch.
Bruidsdag
Hugo Kir
e.d. is
te doen
meende
gerechtig